

Sygn. akt I C 1569/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Anna Dulcka

Protokolant: Magdalena Puksza

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 czerwca 2018 roku

w S.

sprawy z powództwa **E. B.**

przeciwko (...) **Spółce akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki E. B. na rzecz pozwanego (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 300 (jednego tysiąca trzystu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje pobrać od powódki E. B. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie) kwotę (...) (jednego tysiąca trzydziestu dwóch) złotych i 02 (dwóch) groszy tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSR Anna Dulcka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 czerwca 2015 roku powódka E. B. – za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika procesowego – wniosła przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. roszczenie o zapłatę kwoty 2.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 marca 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zapłaty zadośćuczynienia oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Ponadto wniosła o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki przedmiotowego upadku.

W uzasadnieniu zgłoszonych żądań powódka podała, że w 9 grudnia 2013 roku biegnąc po chodniku przy ul. (...) w S. potknęła się o wyrwę w chodniku, w wyniku czego upadła i doznała obrażeń ciała.

Powódka podała, że sporządziła dokumentację zdjęciową miejsca zdarzenia, a powstanie szkody zgłosiła do zarządcy drogi oraz do zakładu ubezpieczeń ubezpieczającego zarządcę. Wyjaśniła, że zakład ubezpieczeń odmówił wypłaty na rzecz niej zadośćuczynienia wskazując, że brak jest jednoznacznych dowodów potwierdzających, że przyczyną upadku powódki były ubytki nawierzchni chodnika przy ul. (...). Nadto wywiodła, że wskutek upadku doznała złamania guzowatości V kości śródstopia prawego. Dodała, że uraz ten wywołał również piętno na jej zdrowiu psychicznym. Dodała, że do chwili obecnej odczuwa negatywne skutki zdarzenia z 9 grudnia 2013 roku, a jej aktualne dolegliwości

zdrowotne uzasadniają w jej ocenie zasadność ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki przedmiotowego upadku.

W odpowiedzi na pozew (k. 29-29v) pozwany wskazał, że wnosi o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana zaprzeczyła istnieniu związku przyczynowego pomiędzy szkodą powoda, a obowiązkiem zarządcy drogi. Pozwany podkreślił, że przyczyną upadku powódki nie była wyrwa w chodniku, a jedynie jej nieostrożność polegająca na bieganiu po zmroku po nieprzeznaczonym do tego celu chodniku zamiast po znajdującej się obok dobrze utrzymanej stosunkowo miękkiej nawierzchni. Zaprzeczył, aby chodnik posiadał w grudniu 2013 roku ubytki, a nadto dostrzegł, że powódka nie wykazała, aby upadek rzeczywiście zaistniał w miejscu przez nią wskazanym.

W toku dalszego postępowania strony pozostały przy uprzednio wyrażonych stanowiskach procesowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. B. w grudniu 2013 roku przygotowywała się do swojego pierwszego maratonu. Biegając w dniu 9 grudnia 2013 roku, po zmroku (około godz. 21:20) chodnikiem przy ul. (...) upadła.

Z miejsca zdarzenia samodzielnie udała się autobusem do domu, a następnie została zwieziona do szpitala, gdzie stwierdzono u niej złamanie guzowatości V kości śródstopia prawego, obrzęk i bólowe ograniczenie ruchomości.

Uraz ten spowodował niemożność wykonywania pracy przez okres 6 tygodni i konieczność w tym czasie korzystania z pomocy osób trzecich przy niektórych czynnościach (gotowanie, zakupy).

Aktualnie proces leczenia został zakończony, a złamanie wygoiło się bez następstw.

Aktualnie tryb życia poszkodowanej porównywany do tego sprzed upadku z grudnia 2013 roku nie uległ zmianie. E. B. prawidłowo funkcjonuje zawodowo, uprawia sporty, nie korzysta z leczenia psychiatrycznego, ani też terapii psychologicznej. W następstwie upadku z grudnia 2013 roku u powódki nie pojawiły się zaburzenia psychiczne.

dowód: opinia biegłych sądowych z zakresu ortopedii i neurologii k. 68-72

uzupełniająca opinia biegłych sądowych z zakresu ortopedii i neurologii k. 86-87

opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii k. 151-153

zeznania powódki k. 46-48

dokumentacji fotograficznej i medycznej na płycie CD – k. 50,

odmowa przyjęcia k. 16

E. B. po uzyskaniu od Zarządu Dróg i (...) Miejskiego w S. informacji w zakresie polisy ubezpieczeniowej zwróciła się do (...). S.A. o wypłatę odszkodowania.

Zakład ubezpieczeń decyzją z dnia 25 marca 2014 roku odmówił wypłaty odszkodowania wskazując, że w toku postępowania likwidacyjnego nie wykazano, aby szkoda powstała w wyniku działania lub zaniechania ubezpieczonego.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2014 roku E. B. wezwał (...) S.A. do zapłaty kwoty 20.000 złotych.

W odpowiedzi zakład ubezpieczeń podtrzymał odmowną decyzję.

dowód: dokumentacja fotograficzna na płycie CD – k. 50,

oświadczenie – k. 7,

decyzja k. 17

dokumentacja przedprocesowa – k. 8-22, 32-33,

Sąd zważył, co następuje:

Na gruncie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenianego w kontekście stanowisk stron oraz obowiązujących przepisów powództwo podlegało w całości oddaleniu.

Dokonując oceny zasadności żądań podmiotów uczestniczących w postępowaniu, sąd oparł się w całości na przedłożonych dowodach z dokumentów. Żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości, ani treści w nich zawartych, a i sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności dyskwalifikujących wskazane dowody. Oceniając natomiast zeznania powódki sąd uwzględnił je w zakresie w jakim korelowały z dowodami z dokumentów oraz dowodów z opinii biegłych sądowych.

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności żądania będącego przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu wskazać należy, iż strona powodowa w toku całego postępowania nie wskazała wprost podstawy prawnej zgłoszonych w treści pozwu żądań, niemniej jednak skonstruowany przez nią stan faktyczny niniejszej sprawy wskazuje, iż powódka swoje żądanie wywodziła z przepisu art. 415 Kodeksu cywilnego (dalej k.c.)

Wskazany przepis stanowi, iż kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”. Dla przypisania danemu podmiotowi odpowiedzialności deliktowej na podstawie przytoczonego wyżej przepisu konieczne jest łączne spełnienie następujących przesłanek: powstania szkody rozumianej jako uszczerbek w dobrach prawnie chronionych o charakterze majątkowym, a w przypadkach określonych w ustawie - także o charakterze niemajątkowym, wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym, polegającym na bezprawnym i zawinionym zachowaniu sprawcy szkody oraz związek przyczynowy pomiędzy czynem niedozwolonym a powstaniem szkody.

Podstawę prawną żądania kierowanego wobec pozwanego stanowił art. 415 k.c. w zw. z art. 822 k.c., zgodnie z którym „przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (§1). Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§4)”.

W niniejszej sprawie kwestią bezsporną pozostawało, że na wskazanej przez powódkę Gminie M. S. spoczywał jako na zarządcy drogi, obowiązek z tytułu utrzymania w należyтым stanie drogi i chodnika, przy czym ubezpieczycielem z tytułu tej polisy był pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.. Powódka zatem, zgodnie z art. 822 § 4 k.c., mogła dochodzić odszkodowania zarówno od ubezpieczyciela, jak też i od Gminy. Zaznaczyć jednakże należy, że odpowiedzialność obydwu tych podmiotów aktualizowała się jedynie w sytuacji przypisania zarządcy drogi odpowiedzialności deliktowej.

Rzeczą sądu było więc w niniejszej sprawie ustalenie, czy Gmina M. S., jako ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 415 k.c. Przy tym przypisanie danemu podmiotowi odpowiedzialności wymagało wykazania: faktu zawinionego i bezprawnego zachowania, powstania szkody i jej wysokości oraz związku przyczynowego między bezprawnym zawinionym zachowaniem gminy a szkodą.

W tym miejscu należało wskazać, że materialnoprawny ciężar rozkładu ciężaru dowodu reguluje norma art. 6 k.c. stanowiąca, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Zwrot „wywodzi skutki prawne” odnosi się do strony postępowania i ma to znaczenie, że podkreśla zależność między

kierunkiem aktywności dowodowej strony, a faktami prawnymi, które ma wykazać. Przedmiotem dowodu są fakty istotne dla rozstrzygnięcia, które można nazwać jako prawne (art. 227 k.p.c.), wśród których należy wyróżnić fakty, z których strona wywodzi skutki prawne i które są opisane w hipotezach norm prawa cywilnego materialnego.

Dla potrzeb tego postępowania można podkreślić, iż przepis ten wskazuje kierunek aktywności dowodowej stron, określa więc - w połączeniu z normami prawa materialnego - które fakty podlegają dowodzeniu. Powód dochodząc roszczenia związany jest ciężarem udowodnienia okoliczności uzasadniających żądanie, więc opisanych hipotezami norm prawa cywilnego materialnego znajdujących zastosowanie dla oceny stanu faktycznego. Są to fakty, z których strona wywodzi skutek prawny, a więc prawotwórcze.

Powyższe wskazuje, że w pierwszej kolejności obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy strona inicjująca proces wykazała okoliczności faktyczne, których zaistnienie determinuje możliwość jego skutecznego wpisania w odpowiednią podstawę prawną. Niemożność przeprowadzenia takiej subsumpcji, samoistnie niweczy zasadność powództwa i to niezależnie od tego, czy pozwany z kolei udowodnił podstawy faktyczne przyjętej linii obrony czy też nie.

W ocenie sądu strona powodowa nie podołała wyżej opisanemu obowiązkowi dowodowemu spoczywającemu z uwagi na wyżej powołane przepisy, nie wykazała zaistnienia po stronie gminy bezprawnego zawinionego działania, a przede wszystkim związku przyczynowego pomiędzy zaniechaniami gminy a szkodą w postaci powstałego u powódki złamania.

Powódka w niniejszym postępowaniu podnosiła, że na gminie jako na zarządcy drogi obowiązek właściwego utrzymania nawierzchni chodnika. Wymagania w zakresie wyglądu chodników unormowane zostały w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. z 1999, Nr 43, poz. 430). Stanowią one:

§ 43. 1. Usytuowanie chodnika względem jezdni powinno zapewniać bezpieczeństwo ruchu. Odległość chodnika od krawędzi jezdni, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, nie powinna być mniejsza niż:

- 1) 10,0 m - w wypadku ulicy klasy S,
- 2) 5,0 m - w wypadku ulicy klasy GP,
- 3) 3,5 m - w wypadku ulicy klasy G.

2. Na ulicy klasy Z, L lub D chodnik może być usytuowany bezpośrednio przy jezdni lub przy pasie postojowym. Ulica klasy L lub D w strefie zamieszkania może nie mieć wydodrębnionej jezdni i chodników.

3. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych warunkami miejscowymi oraz przy przebudowie albo remoncie ulic, o których mowa w ust. 1, dopuszcza się usytuowanie chodnika bezpośrednio przy jezdni, przy czym w wypadku ulic klasy S i GP - pod warunkiem zastosowania ogrodzenia oddzielającego chodnik od jezdni lub innych urządzeń zapewniających bezpieczeństwo ruchu.

4. Na drodze klasy GP, G lub Z poza terenem zabudowy, w zależności od potrzeb, może być stosowany samodzielny ciąg pieszy lub pieszo-rowerowy, usytuowany poza pasem drogowym lub chodnik na koronie drogi, oddzielony od jezdni bocznym pasem dzielącym o szerokości nie mniejszej niż 1,0 m.

5. W wypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, chodnik powinien być wyniesiony ponad krawędź jezdni lub pasa postojowego na wysokość od 6 cm do 16 cm i oddzielony krawężnikiem. Ustalenie to nie dotyczy stref zamieszkania, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów.

§ 44. 1. Chodnik powinien mieć szerokość dostosowaną do natężenia ruchu pieszych, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Szerokość chodnika przy jezdni lub przy pasie postojowym nie powinna być mniejsza niż 2,0 m, a w wypadku przebudowy albo remontu drogi dopuszcza się miejscowe zmniejszenie szerokości chodnika do 1,25 m, jeżeli jest on przeznaczony wyłącznie do ruchu pieszych.

3. Szerokość chodnika powinna być odpowiednio zwiększona, jeżeli oprócz ruchu pieszych jest on przeznaczony do usytuowania urządzeń technicznych, w szczególności podpór znaków drogowych, słupów, drzew, wejść lub zjazdów utrudniających ruch pieszych.

4. Szerokość chodnika odsuniętego od jezdni lub szerokość samodzielnego ciągu pieszego nie powinna być mniejsza niż 1,5 m, a dopuszcza się miejscowe zmniejszenie szerokości chodnika do 1,0 m, jeżeli jest on przeznaczony wyłącznie do ruchu pieszych.

5. Długość chodnika usytuowanego w ciągu przejść dla pieszych między jezdniami lub między jezdnią a torowiskiem tramwajowym powinna wynosić nie mniej niż 2,0 m.

6. Urządzenia na chodniku, w szczególności podpory znaków drogowych, słupy oświetleniowe należy tak usytuować, aby nie utrudniały użytkownika chodnika, w tym przez osoby niepełnosprawne.

§ 45. 1. Pochylenie podłużne chodnika lub samodzielnego ciągu pieszego nie powinno przekraczać 6%. Przy większych pochyleniach należy stosować schody lub pochylnie.

2. Schody i pochylnie na chodniku mogą być jednobiegowe lub wielobiegowe proste lub łamane ze spocznikami.

3. Liczba stopni w biegu schodów nie może być mniejsza niż 3 i nie większa niż 13; dopuszcza się 17 stopni w schodach jednobiegowych.

4. Wysokość stopnia nie może być większa niż 17,5 cm, a szerokość od 30 cm do 35 cm, przy czym $2h + s = 60$ cm do 65 cm, gdzie h oznacza wysokość, a s - szerokość stopnia.

5. Pochylenie podłużne pochylni dla ruchu pieszych nie powinno być większe niż 8%, a wyjątkowo 10%, gdy długość jej nie przekracza 10 m lub w wypadku pochylni zadaszowej. Jeżeli długość pochylni jest większa niż 10 m, to należy ją podzielić na krótsze odcinki przedzielone pośrednimi spocznikami, spełniające następujące warunki:

1) różnica poziomów między sąsiednimi spocznikami nie jest większa niż 0,80 m,

2) długość odcinka pochylni nie jest większa niż 8 m,

3) długość spoczników nie jest mniejsza niż 1,5 m,

4) każdy odcinek pochylni powinien rozpoczynać się i kończyć spocznikiem.

6. Szerokość schodów i pochylni należy dostosować do natężenia ruchu pieszych i do szerokości chodnika. Szerokość użytkowa schodów powinna być nie mniejsza niż 1,2 m, a pochylni - nie mniejsza niż 2,0 m. Szerokość użytkową mierzy się między wewnętrznymi krawędziami balustrad, a w wypadku ścian ograniczających schody - między poręczami mocowanymi do nich.

7. Szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać schody i pochylnie oraz balustrady i poręcze są określone w przepisach dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.

8. Pochylenie poprzeczne chodnika powinno wynosić od 1% do 3% w zależności od rodzaju nawierzchni i powinno umożliwiać sprawny spływ wody opadowej.

9. Stopnie schodów, spoczniki schodów i pochylni powinny mieć pochylenie od 1% do 2%, zgodne z kierunkiem pochylenia biegów schodów i pochylni.

10. W wypadkach uzasadnionych dopuszcza się na chodniku progi inne niż stopnie schodów, jeśli ich wysokość nie jest większa niż 2 cm.

Powołując się na powyższe przepisy nie sposób uznać, aby strona powodowa wykazała w niniejszym postępowaniu, że gmina w swoich działaniach zaniechała dbałości o chodnik przy ul. (...) w S..

Dokonując oceny zasadności stanowiska strony powodowej, sąd uwzględnił, że strona powodowa reprezentowana była od samego początku przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Pełnomocnik ten zaś jeszcze przed wszczęciem niniejszego postępowania znał stanowisko strony pozwanej o braku podstaw do uznania zawinienia po stronie zarządcy drogi. Stanowisko to następnie zostało przez pozwanego podtrzymane w pierwszym piśmie procesowym, jakim była odpowiedź na pozew.

Pomimo tak konsekwentnie konstruowanego stanowiska strony pozwanej, powódka, chcąc wykazać zasadność roszczenia odszkodowawczego w odniesieniu do winy i związku przyczynowego między działaniem gminy a szkodą przedłożyła jedynie dowody ze zdjęć, przy czym nie jest znana data ich sporządzenia. Dostrzec przy tym należało, że nawet gdyby uznać, że zdjęcia zrobione zostały w niedługim czasie po upadku powódki, to dokumentacja ta sama w sobie nie może stanowić podstawy do ustalenia zaistnienia winy gminy. Po pierwsze na zdjęciach tych utrwalony jest szeroki chodnik, który jedynie na obrzeżach od strony łączącej go z jezdnią posiada wyrwę. Nie sposób przy tym dostrzec, że pozostała część tego chodnika umożliwia swobodne poruszanie się co najmniej jednej osoby, bez konieczności przybliżania się do obrzeża chodnika i utrwalonej na zdjęciach wyrwy. Równocześnie dostrzec należało, że pozwany również przedłożył dokumentację zdjęciową powyższej drogi wraz z utwaleniem na niej chodnika oraz równoległe biegnącej do niego ścieżki. Co znaczące powódka nie wniosła o przedłożenie przez pozwaną gminę dokumentów dowodowych mających na celu wykazanie przeprowadzania przez nią prac konserwacyjnych w zakresie przedmiotowego chodnika. Brak dowodów w tym względzie nie pozwolił sądowi na dokonanie ustaleń w zakresie całokształtu czynności podejmowanych przez gminę, a tym samym kategorię uznania istnienia lub też nieistnienia po stronie gminy zaniechania w dbałości o chodnik.

Równocześnie dostrzec należało, że sąd w całości podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 27 września 2012 roku (I ACa 500/12), że chodnik służy do ruchu pieszych i co do zasady nie jest przeznaczony do tego, aby przemieszczać się po nim biegiem. Oznacza to natomiast, że to na powódce poruszającej się o zmroku biegiem po chodniku spoczywał obowiązek dokładnej obserwacji przedpoła.

Zgromadzony zatem w sprawie materiał dowodowy, w tym dokumentacja zdjęciowa przedłożona przez powódkę i pozwanego nie pozwoliła na ustalenie, aby to właśnie stan chodnika, a nie zaniechanie powódki były przyczyną upadku.

W tej sytuacji zasadnym było uznanie, że powódka nie sprostала spoczywającemu na niej obowiązkowi wykazania przesłanek odpowiedzialności zarządcy drogi, nie wykazując istnienia zaniechania po stronie gminy, ani tym bardziej związku przyczynowego pomiędzy zaniechaniem gminy a powstaniem po stronie powódki szkody. Tym samym jej powództwo o zapłatę, jak też i żądanie o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość podlegały w całości oddaleniu.

Reasumując powyższe, sąd oddalił powództwo jako niewykazane.

O kosztach procesu sąd orzekł w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 2 k.p.c., a także § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (t. j.: Dz. U. z 2013 roku Nr 490 ze zm.). Koszty związane z udziałem w postępowaniu pozwanego obejmowały kwotę 600 jako wynagrodzenie z tytułu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 700 zł tytułem zaliczki na poczet

wynagrodzenia biegłych sądowych. W związku z zasadą zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi przez stronę proces przegrywającą, to powódka był zobowiązana zwrócić pozwanemu kwotę przedmiotową kwotę.

W punkcie trzecim wyroku sąd nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 1.032,02 tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych jako różnicę pomiędzy wysokością uiszczoną w toku postępowania zaliczki, a faktycznym wynagrodzeniem biegłych (1.032,02 złotych) jako stronie, która w całości przegrała niniejsze postępowanie.

Mając na uwadze przedstawione rozważania orzeczono jak w sentencji.

SSR Anna Dulaska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień przy uwzględnieniu również urlopu sędziego referenta,
2. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikom stron,
3. przedłożyć z apelacją lub za 28 dni.

SSR Anna Dulaska